

References

1. Delen, D., & Zolbanin, H.M. (2018). The analytics paradigm in business research. *Journal of Business Research*, 90, 186-195.
2. Demir, K.A., Doven, G., & Sezen, B. (2019). Industry 4.0 and human-robot co-working. *Procedia Computer Science*, 158, 688-695.
3. Kim, D. (2020). A 2020 perspective on “a dynamic model for the evolution of the next generation internet – implications for network policies”: Towards a balanced perspective on the internet’s role in the 5G and industry 4.0 era. *Electronic Commerce Research and Applications*, 41, 100966.
4. Orrell, D. (2018). *Quantum economics: The new science of money*. Great Britain: Clays Ltd.
5. Pivoto, G.S., de Almeida, L.F.F., da Rosa Righi, R., Rodrigues, J.P.C., Lugli, A.B., & Alberti, A.M. (2021). Cyber-physical systems architectures for industrial internet of things applications in industry 4.0: A literature review. *Journal of Manufacturing Systems*, 58, 176-192.
6. Tan, C.C. (2020). Usefulness of neural network as pre-run to structural equation modeling analysis: Case of hotels. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(7), 2485-2494.
7. Tan, C.C., & Zomaya, A.Y. (1998). A frequency-dependent direct analytic scheme for robot manipulators: A case of model following motion control. *Journal of Intelligent and Robotic Systems: Theory and Applications*, 22(1), 1-21.

Алькема В. Г.

*доктор економічних наук, професор,
професор, завідувач кафедри управлінських технологій
(Університет економіки та права «КРОК»)*

УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ЯК ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ СФЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Безпека як цінність має сенс лише стосовно життя людей та умов їх існування. Найважливішим чинником, який визначає якість життя людини є її здоров'я. Здоров'я населення є основним капіталом

суспільства і важливою складовою національної безпеки держави. В законопроекті «Про систему громадського здоров'я», який після прийняття стане Законом, що визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні визначено зміст базових понять: «здоров'я людини», здоров'я населення» та «громадське здоров'я» [1]. Здоров'я людини в цьому законопроекті трактується як здоров'я окремої особи, яке оцінюється за персональним самопочуттям, наявністю або відсутністю хвороб та фізичним і психічним станом. Здоров'я населення, на думку авторів проекту Закону – умовне статистичне поняття, яке характеризується комплексом демографічних показників, показників фізичного та психічного розвитку, захворюваності, інвалідності, частоти донозологічних станів населення певних територій або груп людей. Під громадським здоров'ям автори розуміють сферу знань та організовану діяльність суб'єктів у системі громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам та збільшення тривалості життя. Зазначена діяльність суб'єктів у системі громадського здоров'я вимагає ефективного управління на різних рівнях починаючи від міжнародного і завершуючи рівнем конкретної територіальної громади.

Це дослідження присвячено огляду наукових підходів до сучасного розуміння управління безпекою громадського здоров'я. Мета дослідження полягає у аналізі існуючих наукових підходів які використовуються у сфері управління безпекою громадського здоров'я. *В найбільш систематизованому вигляді представлено бачення управління безпекою громадського здоров'я Всесвітньою організацією охорони здоров'я* [2]. В інших публікаціях висвітлюються сучасне розуміння та цілі безпеки громадського здоров'я і основні засади реалізації державної політики України у цій сфері [3]. В монографії присвяченій цим питанням основна увага приділяється причинно-системному підходу у розгляді окремих аспектів державного управління системою громадського здоров'я [4].

Під управлінням безпекою громадського здоров'я ми розуміємо діяльність держави та окремих громад спрямовану на створення безпечного та благополучного середовища, яке забезпечує умови, підтримує, сприяє та дозволяє людям вести здоровий спосіб життя. Основною метою такої управлінської діяльності є постійний і

комплексний моніторинг чинників середовища, ідентифікація та оцінка характеру їх негативного впливу. А також планування та реалізація заходів щодо захисту, нівелювання та уникнення шкідливого впливу на здоров'я людини цих чинників та видів діяльності, а також умов середовища життєдіяльності.

Управління безпекою громадського здоров'я розглядається як головна складова конкурентоспроможності національної економіки та формуючий вектор якісного життя населення. Механізм управління безпекою громадського здоров'я нами розглядається як комплекс, що складається з трьох складових: організаційно-адміністративного, соціально-економічного та інституційно-правового. Аналіз існуючих підходів до формування управлінської концепції безпеки громадського здоров'я свідчить про важливість імплементації європейського та світового досвіду застосування побудови та функціонування підсистеми безпеки систем громадського здоров'я. До першочергових науково-практичних заходів у сфері управління безпекою громадського здоров'я, на нашу точку зору, слід віднести: формування організаційно-економічних засад для реалізації державної політики зорієнтованої на створення умов, запитів та вимог які забезпечують здоровий спосіб життя населення; створення стійких організаційних структур і визначення їх функцій спрямованих на внутрішньосистему взаємодію елементів системи громадського здоров'я; запровадження механізму управління, а саме: моніторингу та реагування на дестабілізуючі чинники небезпеки для здоров'я; комунікаційних підхід спрямований на соціальну мобільність населення в інтересах громадського здоров'я.

Серед сучасних методів які використовуються науковцями у сфері управління безпекою громадського здоров'я знаходять застосування наступні методи: епідеміологічний, демографічний, статистичний, соціологічний, медико – статистичний, медико-географічний, соціально-психологічний, експертних оцінок, структурно-логічного аналізу, економічного аналізу, моделювання, а також методи кількісних і якісних досліджень. Умови всесвітньої пандемії ковід 19 актуалізують необхідність реалізації системно-діяльнісного підходу до розгляду теоретико-методологічних та науково-практичних питань управління безпекою громадського здоров'я. На нашу думку, такий підхід є синтезом досягнень сучасної світової науки та успішної практики

спрямованим на забезпечення належного рівня безпеки громадського здоров'я в Україні. В основі цього підходу є розгляд такої безпекової діяльності в рамках трьох базових складових «суб'єкт-безпеки» – «об'єкт безпеки» – «активність убезпечення».

Список використаних джерел:

1. Проект Закону України №4142 від 21.09.2020 року «Про систему громадського здоров'я» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI03270A.html.
2. Система громадського здоров'я: бачення Всесвітньої організації охорони здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я та їх зміст / Г. О. Слабкий, В. І. Миронюк, Л. О. Качала // Україна. Здоров'я нації. – 2017. – № 3(44). – С. 24–31.
3. Безпека громадського здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://health-platform.org.ua/bezpeka-gromadskogo-zdorov-ya/>.
4. Рингач Н. О. Громадське здоров'я як чинник національної безпеки : монографія / Н. О. Рингач. – К. : НАДУ, 2009. – 296 с.